

MHB 1644

VAKOK VILÁGA

Vakok és Csökkentlátók Országos Szövetsége

FOLYÓIRATA

Főszerkesztő: Dr. Vas Tibor
A Vakok és Csökkentlátók Országos Szövetségének elnöke
Felelős kiadó: Dr. Bódi István főtktár
Szerkesztő: Barna Zoltán
Kiadóhivatal
Budapest XIV., Május 1 út 47.
Telefon: 224-223, 426-185, 214-025, 214-026

XXXVI. évfolyam

1975. november

V A K O K V I L Á G A

a Vakok és Csökkentlátók Országos Szövetségének folyóirata

Főszerkesztő: dr. Vas Tibor elnök
Felelős kiadó: dr. Bódi István főtítkár
Szerkesztő: Barna Zoltán
Kiadóhivatal: 1146. Budapest, Május 1. ut 47.
Telefon: 214-025
214-026
224-223
426-185

T a r t a l o m j e g y z é k

	oldal
Dr. Vas Tibor: Bel- és külpolitika	2
Elnökségi ülés	2
Dr. Molnár Katalin: A Nagy Októberi Szocialista Forradalom	4
Megyei szervezeteink életéből	
Molnár Zoltán: Nyiregyházi tudósítás	4
Dr. Domonkos János: A Miskolciak szereplése Budapesten	5
Két vers: László Gyula: Minden lányaroból ő tekint rám	6
Vapcarov: Romantika	6
Szemerédi István: Ünnepi taggyűlések	7
Szonda Klára: Művirágot készítünk	9
Jósa Lászlóné: Amikor a kevesebb többet ér...	10
Tóth Mária: A romantika és a realizmus ötvözete: Jókai	10
Dr. Falvai Ferenc: Jogi rovat	
Az új társadalombiztosítási törvény. II.rész	12
Dr. Domonkos János: Életemről,- munkámról:	
Nagy Ernő: Éltetője a faragás	13
Dr. Molnár Katalin: Nők részére	
Dr. Domonkos János: A nők világfóruma Berlinben	14
Gerdelics Ferenc: Közlekedési rovat.	
/Egy új rovat elé./	14
Németh Tamás: Zenei rovat.	
Kárpáti Tünde: Hangversenykritika	15
György Tamás: Technikai rovat.	
A Hifi és világa. II.rész.	16
Dr. Domonkos János: Kulturális életünk hirei:	
Látogatás a római kor emlékei közt Óbudán	17
Az 1975. évi szavalóverseny eredményhirdetése	18
Dénes József: Sportrovat.	
Sakkhíradó	19
Gál Imre: Uttörőrovat	
Őrizzük a lángot!	19
Közlemények	20
Innen-onnan	21
Melléklet:	
Hangskönyvtárunkban kölcsönözhető kazettás művek katalógusa 1975.	22

Dr. Vas Tibor:

Bel- és külpolitika

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága 1975. október 23-án kibővített ülést tartott, amelyen megvitatta és elfogadta Gyenes András elvtársnak a KB titkárának tájékoztatóját az időszerű nemzetközi kérdésekről;

Pullai Árpád elvtársnak, a KB titkárának előterjesztésében a Politikai Bizottság javaslatát a párttagsági könyvek cseréjére.

A KB megállapította, hogy a nemzetközi kapcsolatokban tovább erősödik az enyhülés irányzata, melyben meghatározó szerepet tölt be a Szovjetunió és a szocialista közösség többi országának következetes, összehangolt békepolitikája. A kapitalista országok vezető köreiből is erősödik az a felismerés, hogy a jelenlegi helyzetben az egyetlen reális politika a különböző társadalmi rendszerű országok békés egymás mellett élése, de az enyhülés hívei és ellenfelei között természetesen tovább folyik a küzdelem.

A nemzetközi béke és a biztonság megszilárdításában, a nemzetközi enyhülés elmélyítésében változatlanul kiemelkedő szerepe van az európai politika alakulásának. A helsinki értekezlet a legmagasabb szintű képviselők találkozója volt. A záróokmány aláírása, - melyhez a Magyar Népköztársaság is hozzájárul, - új fejezetet nyitott az enyhülési folyamat megszilárdításában.

A KB megleléssel állapította meg, hogy a Varsói Szerződés tagállamainak kezdeményezése, a budapesti felhívás az európai biztonsági és együttműködési értekezlet létrehozására sikerrel járt.

A nemzetközi béke és biztonság megszilárdításának elengedhetetlen feltétele, hogy a politikai enyhülés kiterjedjen katonai területre is. Nagyjelentőségűnek tartjuk a hadászati fegyverrendszerek korlátozásáról már létrejött szovjet-amerikai megállanodásokat, s az újabb egyezményeket előkészítő tárgyalásokat.

Pártunk Központi Bizottsága örömmel fogadta, hogy meghívásunkra hivatalos baráti látogatást tett hazánkban Le Duan elvtárs, első titkár vezetésével a Vietnami Dolgozók Pártjának és a Vietnami Demokratikus Köztársaságnak küldöttsége. A vietnami nép győzelme, a laoszi, a kambodzsai hazafiak nemzeti felszabadító mozgalma sikerei új távlatokat nyitottak a társadalmi haladásért folyó küzdelemhez. Szolidaritásunkról biztosítjuk az imperialista beavatkozási kísérleteket sikeresen visszaverő, az önálló nemzeti fejlődés útjára lépett indokina népeket. - A Szovjetunió és az európai szocialista országok is szolidaritásukról biztosították az indokina népeket.

A Közel-Kelet változatlanul veszélyes tüzfészek és általános vélemény, hogy a pborlémákat csak a Szovjetunió és az USA társelnöksége alatt összehívandó genfi értekezlet oldhatja meg.

Megállapították, hogy szakadatlanul fejlődik korunk legbefolyásosabb politikai ereje, a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom.

A magyar kommunisták szolidárisak a tőkésországokban működő testvérpártok monopóliumok elleni harcával, valamint a fejlődő országok haladó erőinek az ujgyarmatosítás megszüntetéséért, az önálló demokratikus fejlődéséért folytatott küzdelmével.

Folyamatban van az európai kommunista és munkáspártok értekezletének előkészítése, amelyben a Magyar Szocialista Munkáspárt is tevékenyen részt vesz.

A Központi Bizottság a XI. pártkongresszus döntése alapján állást foglalt az 1976 folyamán sorra kerülő tagkönyvcseré politikai és szervezeti előkészítésének, végrehajtásának kérdéseiben.

Losonci Pál elvtárs, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke, hivatalos, baráti látogatást tett Szomáliában és a Jemeni Népi

Demokratikus Köztársaságban. E látogatások mélyítették a kapcsolatot ezekkel az országokkal, fejlesztették a gazdasági és tudományos együttműködést.

Kiemelkedő jelentőségű Lázár György és Koszigin elvtárs moszkvai tanácskozása, majd Szekér Gyula elvtárs és az illetékes szovjet miniszterhelyettes tárgyalása, amelynek eredményeképpen Szekér Gyula 13 megállapodást írt alá. - Pontos KGST tanácskozások folytak, amelyek a következő ötéves terv előkészítéséhez járultak hozzá. A Varsói Szerződés szervezete is tartott értekezletet. Államunk kétoldalu tárgyalásokat is folytatott a szocialista, továbbá tőkés és más fejlődő országokkal is.

Egyre több vállalat jelenti be, hogy teljesítette negyedik ötéves tervét és január 1-ig jelentősen túlteljesíti azt. Igen fontos, hogy lakásépítési tervünket is túlteljesítettük.

Most tulajdonképpen három terv előkészítése folyik. A 15. éves távlati, az ötödik ötéves és az 1976. évi éves terv előkészítése. E tervek megkívánják a termelékenység fokozását, a technikai színvonal emelését, a termelés gazdaságos átszervezését, az export és ezen belül különösen a tőkés export fokozását. A tőkés gazdaság válsága fokozott feladatokat ró népgazdaságunk tervezése és szervezése elé.

- . -

Elnökségi ülés

Szövetségünk Országos Elnöksége 1975. október 23-án ülést tartott. Megjelentek: dr. Vas Tibor elnök, dr. Bódi István főtitkár, dr. Solymos Gyula és Csengeri József alelnökök, Finta István, Hosszu Vilmos, Kalapos Béláné, Kiss János, Szemerédi István és Solt János elnökségi tagok, valamint dr. Horváth Lajos osztályvezetőhelyettes és Sólyom Jánosné a Sz.I.K. főelőadója, aki az első napirend tárgyalásánál vett részt.

1./ Dr. Vas Tibor elnök megnyitója után Szemerédi István tartotta meg tájékoztatóját a vakok és csökkent látók elemi rehabilitációjának legfontosabb feladatairól.

A referátumot vita követte. Solt János javasolta dr. Vas Tibor cikkével egybehangzóan, hogy a szemorvosok időben vegyék fel a kapcsolatot Szövetségünk területileg illetékes megyei szervezeteivel, hogy a kezelésük alatt álló beteg orvosi rehabilitációjával párhuzamosan megindulhasson az elemi rehabilitáció is intézményünk keretei között.

Számos hozzászólás után az Elnökség úgy határozott, hogy felhatalmazza a főtitkárt, a Sz.I.K.-kel közösen, dr. Vas Tibor professzornak közelmúltban Szegeden elhangzott és lapunk által is közzétett előadása, valamint a benyújtott referátum alapján dolgozza ki a szükséges tennivalókat, és az Elnökséget tájékoztassa a hozott intézkedésekről. A határozat azt is kimondja, hogy társadalmi hálózat kiépítését kell megvalósítani és körleveleket kell írni a szemorvosok részére.

2./ Dr. Bódi István előterjesztésére a testület megállapította az 1975. évi választmányi ülés időpontját és részletes tárgyalás után jóváhagyta annak napirendjét. Mint ismeretes, az érdekeltek már meg is kapták az erről szóló írásbeli tájékoztatót, mely szerint az ülésre december 6-án, szombaton dé. fél 11 órakor kerül sor Szövetségünk budapesti székházában. A napirend szerint az elnöki megnyitó után dr. Bódi István főtitkár tartja meg előterjesztését a Szövetség egy éves munkájáról. A következő napirendi pontban a személyi ügyek, kooptálások és bejelentések szerepelnek. A napirend harmadik befejező pontjában kerül sor a választmányi tagok hozzászólásaira, indítványaira és javaslataira.

3./ Az Elnökség meghallgatta a könyvkijelölő bizottság javaslatát, melynek alapján, beható tárgyalás után, döntést hozott arról, hogy mi-

lyen könyveket másoljanak le pontírásba illetve vegyenek fel magnetofonszalagra.

4./ Végül néhány bejelentés hangzott el, melyek közül az alábbiakat emeljük ki:

Dr. Vas Tibor elnök a testület tudomására hozta, hogy a Dán Vakok Szövetségének korábbi kérésére egy tájékoztatót küldött el Koppenhágába a magyar vakügy fejlődéséről, hasonló tájékoztatót küldött a svédeknek és a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal a "Blindok" vakügyi központjának.

Dr. Bódi István elismerő szavakkal méltatta a vak művészek, október 18-án a Zeneakadémia kistermében megtartott hangversenyt, melyvel kapcsolatban Szemerédi István javasolta, hogy részesítsék jegyzőkönyvi dicséretben a karnagyot, az énekkart, valamennyi szólistát és a koncert szervezőit a színvonalas szereplésért. Az Elnökség a javaslatot egyhangulag elfogadta és az érdekelteket írásban fogja értesíteni.

A továbbiakban a főtitkár beszámolt az addig lezajlott taggyűlésekről, és ismertette azoknak további rendjét.

Végül dr. Bódi elvtárs rövid tájékoztatót adott a november 27-én Szövetségünk székházában megtartandó Louis Braille-émléknepségről, melyen számos tudományos előadás hangzik el, a pontírás-olvasás rendszere publikálása 150. évfordulójának tiszteletére. Az ünnepi eseményhez kapcsolódva a Magyar Posta néhány óra hosszat alkalmi postahivatalt létesít székházunkban.

Az ülés dr. Vas Tibor elnök zárszavával ért véget.

- . -

Dr. Molnár Katalin:

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom emlékére rendezett ünnepi műsorra 1975. november 6-án délután 6 órakor került sor szövetségünk székházának kulturtermében. Az ünnepi beszédet dr. Bódi István, szövetségünk főtitkára tartotta. Beszédében méltatta a Nagy Októberi Szocialista Forradalom világtörténelmi jelentőségét. Rámutatott arra, hogy a mi szocialista munkánk forrása is a Nagy Októberi Forradalom. Kihangsúlyozta, hogy tevékenységünknek az is nagy nemzetközi jelentőséget ad, hogy a világ népei különös figyelemmel kísérik a szocialista országokban elért eredményeket. Ünnepi megemlékezése arra is módot adott, hogy kiemelje a magyar és a szovjet nép megbonthatatlan barátságát.

Az ünnepi beszédet követő műsort a KISZ-fiatalok rendezték. - A korábbi évek gyakorlatától eltérően újszerű volt a műsor irodalmi színpad jellegű előadása és összeállítása. A műsorban mozgalmi-dalok, orosz népdalok, szép-próza szemelvények hangzottak el. Az ünnepség méltóképpen szimbolizálta a nagy világtörténelmi esemény 58. évfordulójának jelentőségét.

- . -

Megyei szervezetek életéből

Nyiregyházi tudósítás

Nem volt uborkaszegzon.

A szikrázó kánikulától és a kíváncsiságtól fütve igyekeztem Szabolcs-megyei szervezetünk klubhelyisége felé. A vezetőség minden kulturális tevékenységet felfüggesztett a nyári hónapokra, de csütörtökönként továbbra is rendezett klubdélutánokat. Ilyenkor van a szabadság, üdülés csucsidőszaka. Ugyan ki választja e programot a szabad levegő lehetősége helyett?

Az első helyiségbe lépve köszönésemet többen fogadták. A sakk-készletek ismert zöreje, s a lépés keresés izgalma vibrált a meleg levegőben. A középső helyiségbe nyitva, eleven, nyüzsgő társaság fogadott. Találkoztam vidáman beszélgető, tivolizó, dominózó, rekszező csoportokkal. A belső terem csukott ajtaján is átszökött az izgatott kiáltás, kacagás. Az asztali foci körül lányok, fiúk serénykedtek, gólra éhesen.

Igy ment ez hétről-hétre, függetlenül az időjárástól. A részvétel mindig nagy volt, bár az események és a résztvevők változtak. Egyik alkalommal új tagtársnő ült félénk hallgatással, s füle rácsodálkozott gondtalanul vigadó sorstársaira. A szórakozás hevében is többen észrevették őt, és kedves, bátorító szavakkal igyekeztek körükbe vonni. Ma már barát- és társadalmi aktivaként jár közénk. - Megesett, hogy a zongora köré gyűlve, jókedvűen énekeltek. Ilyenkor a sakkozók megadással rakták bábuikat a dobozba. Hét óra elmúlt, mikor széledni kezdett a vidám társaság. /Ide kívánczok, hogy természetjáró szakosztályunk is több sikeres turát bonyolított le a nyár folyamán./

A vezetőség jóleső érzéssel állapíthatja meg, hogy a tagság mindenkor ragaszkodik szervezetéhez. A nyári programok gondolata helyesnek bizonyult, segített a tagság összefogásában, még egészségesebb, összetartóbb közösség kialakításában.

Molnár Zoltán

...

A miskolciak vendégszereplése Budapesten

Megyei szervezeteink kulturgárdái immár rendszeresen fellépnek Budapesten, a szövetség székházában lévő modern előadóteremben. Az elmúlt évadban a debrecenieknek tapsolhattunk, most október 12-én vasárnap a miskolciak szereztek egy kellemes estét sorstársainknak. Legközelebb /december 7-én/ pedig a békéscsabaiak lépnek dobogónkra. Jó ez így.

Öröm a kulturmunkában tapasztalható felélénkülés.

A miskolciak jó műsorösszeállítását dicséri, hogy előadásuk első felén végig vonult felszabadulásunk 30. évfordulójának és a jubileumi Braille-évek gondolata. Klasszikusokat szólaltattak meg komoly zenében, költészetben. Ide csatlakoztak munkásmozgalmi dalok és a nemes eszméket sugárzó konferálási szövegrészek.

A szünet után azonban odaillően tudtak hangot váltani. Egyre inkább oldottabb lett a légkör. Vidámak tudtak lenni, a szórakozni vágyó közönséget nem egyszer kacagásra ingerelték.

Egy ilyen egységes szereplőgárdából nehéz neveket kiemelni. Csak rangsorolás nélkül vállalkozhatunk arra, hogy szóljunk Réti Nagy Pál énekszámairól, Hornyák Lajos, Pocsai Józsefné és Farkas Sándorné, valamint Mohácsi Ferenc szavadatairól, Lukács Ernőné dalairól, Horváth István tréfás verséről, népszerű táncdalénekeikről: Hornyák Lajosnéról és Rimár Lászlóról.

Külön kell gratulálnunk azonban az együttes csupasziv irányítójának: Simon Gyulának, aki, ha kellett, kitűnően konferált, ha kellett, zongorázott, avagy éppen a villanyorgonát szólaltatta meg hozzáértéssel. Szívesen - és követendő példának említve - láttuk, hogy ünnepi öltözetére kitűzte a nemrég kapott Braille-érmet.

Sok vastaps és megújrazott műsorszám tanuskodott arról, érdemes volt ezt az estét erre a kellemes műsorra szánni!

Dr. Domonkos János

...

László Gyula:

Minden lányarcból ő tekint rám

Minden lányarcból ő tekint rám,
Ruhája libbenését látom lányok szoknya-fodrán,
Ha szőke tincsek között pajkos szellő matat,
Képzelem: övé a haj, az a hajfonat.
Cipők ismerős kip-kopjára felkapom fejem,
S csodálkozom, hogy nem mellette lépkeDEM.
Szavak színe, zenéje hányszor bécsapott,
Mentem feléjük és mást találtam ott.
Ifju legénybe - véltem gyakran, ő karol,
Pedig neki már soha senki nem udvarol.

Naponta látom, hallom őt, sétál, siet, kacag,
Szépivü száját visszatükrözi egy kirakat,
A Duna-parton csorba lépcsőkön pihen,
Könyvtárban ül, tanul, rámnéz szelíden,
Jön a parkon át rozsdálló gesztenyék alatt,
Lánycsapatban szó jövőről álmokat,
Hajó korlátjának dőlve nézi az eget,
Nem is sejtve még a lappangó végzetet.

...

Vapcarov:

Romantika

/Kardos László fordítása./

Olyan költeményt szeretnék írni ma,
Hogy benne ziháljon
Az új idők úteme, árama.
Hogy ama büszke démon szárnya remegne benne,
Amely pólustól pólusig suhant, a végtelenbe.

Mert mire való ez a sok panasz?
Mit sóhajtoztok gyáván, és puhán
Valami langyossá fakult romantika után?
A romantika ott van a motorban,
amely kemény dalával az egekbe robban.

Ti nem értitek ezt a dalt,
Nem értitek e kemény dalokat.
Hiába ráncoljátok úgy a homlokotokat.
Pedig ez teszi, ez a dal,
Hogy mindörökké fiatal az ember,
ez a dal
Hozza az erőt acélszárnyain.

Én látom, hogy ezek a
Zugó rajok mindegyre nőnek
S magvaikat lezaporozzák a jobb jövőnek.
És dalaikban gazdagon buggyan
És hull agyunkra és karunkra
A szabadság és a munka.

Látom, hogyan libbennek át az óceánok,
bősége felett,
Szállnak a déli jó mezők felett
S az északsarki hómezők felett.

Ez az új romantika, amely
Most születik és testet ölt.
S lengő rajokban testesülve
Keringi át a nagy világot, az óriási kört.

- . -

Szemerédi István:

Ünnepi taggyűlések

Szövetségünk Országos elnökségének határozata alapján, hazánk felszabadulásának 30. évfordulója tiszteletére és a Braille-év méltó megünneplésére minden megyei szervezetünkénél ünnepi taggyűlést tartottunk. Az ünnepi szónokok megemlékeztek a vakügy 30 éves fejlődéséről is. Az elnökség valamennyi gyűlésen képviseltette magát.

Hajdu-Bihar megyei szervezetünkénél az ünnepi taggyűlésre szeptember 21-én került sor. Az Arany Bika szálló nagytermét zsufolásig megtöltötték tagjaink, akiknek a Gördülő Csapágó Művek KISZ-szervezete nyújtott segítséget a közlekedésben. Az esemény ünnepélyességét nagy mértékben fokozta, hogy a Medikor Művek Szocialista Brigádjai átadták az általuk kikísérletezett, és elkészített Braille-táblák mintapéldányait. A megyei szervezet instruktora meleg szavakkal köszönte meg a brigád munkáját, és hangsúlyozta annak jelentőségét, hogy hazai gyártású Braille-táblákkal, ha ki lehet elégíteni a szükségleteket, mód lesz a pontírás-olvasás még szélesebb körű elterjesztésére.

Az ünnepi szónok, Finta István tanár, az Országos Elnökség tagja, mindenre kiterjedő, tartalmas ünnepi beszédet tartott. Majd a megyei szervezet titkára, Csengeri József beszámolójára került sor, melyben az elmúlt évek munkáját elemezte. A hozzászólásokban tagtársaink és a megjelent vendégek elismerő szavakkal méltatták a szervezet munkáját.

A gyűlés előtt rövid műsorban gyönyörködhetek a jelenlévők. Nagy örömünkre szolgált, hogy képviseltette magát a Megyei Tanács, jelen volt dr. Veres Sándor osztályvezető elvtárs, a Debreceni Vakok Állami Intézetének igazgatója Pethő Zoltán, és a Gyengénlátók Iskolájának igazgatója Kincses Gyula. A taggyűlés jó hangulatban megelégedéssel ért véget.

....

Szolnok-megyei szervezetünk szeptember 22-én a szolnoki Ságvári Művelődési Házban tartotta ünnepi taggyűlését. A tagtársak szép számmal jelentek meg. Ott voltak a megye, a város képviselői is, a Megyei Tanács Egészségügyi Osztályának vezetője: dr. Varga Mihály, a Városi Pártbizottság részéről: Seres Lászlóné, a Nőszövetség vezetője: Pintér Béláné, valamint Csengeri József szövetségünk alelnöke.

Fórizs László elnöki megnyitója után műsorral kezdődött a taggyűlés, amelyben uttörők léptek fel nagy sikerrel, Fórizs László saját verseit adta elő és Tusnádi Etelka népdalokat énekelt.

A megyei szervezet titkára dr. Kiss Elemér, tájékoztatót adott az éves munkáról és megemlékezett a város fennállásának 900 évfordulójáról is. Ezt követően e sorok írója a szervezet instruktora, tartott ünnepi beszédet, amelyben hangsúlyozta, hogy a vakügy terén a 30 év alatt nagy eredmények születtek. A Braille-évvél kapcsolatban pedig szólt a pontírás-olvasás óriási jelentőségéről, terjesztésének fontosságáról. Ezen a gyűlésen hozzászólások nem voltak. A tagságot az ünnepi aktus után a "Tisza Népipzenekar" szórakoztatta. Az esemény itt is igen jó hangulatban ért véget.

....

Budapesti és Pest-megyei szervezetünk a körzetesítés megvalósítása folytán három ünnepi taggyűlést tartott. Az elsőre október 24-én került sor. Az ünnepi beszédet dr. Sólymos Gyula szövetségünk alelnöke tartotta. Méltatta a 30 év eredményeit, amelyeket a vakok érdekében elértünk, megemlékezett a Braille-év jelentőségéről, a pontírás-olvasás szerepéről a művelődésben. Ezután Finta István, a Budapesti és Pest-megyei szervezet vezetőségi tagja tájékoztatta a tagságot a szervezet munkájáról és felhívta a figyelmet arra, hogy fokozottan számítunk aktivistáink, társadalmi munkásaink tevékenységére, jövőbeni feladataink megvalósítása során.

Október 25-én került sor a második taggyűlésre, amelynek ünnepi szónoka e sorok írója, a megyei szervezet instruktora volt, aki hazánk felszabadulása 30. évfordulójának politikai jelentőségéről, a vakügy fejlődéséről és a Braille-év illetve a pontírás-olvasás jelentőségéről, puglikálásának 150. évfordulójáról beszélt. Ezen a gyűlésen a megyei szervezet titkára, Pinviczky György adott tájékoztatót az éves munkáról.

A harmadik taggyűlést október 26-án rendeztük. Dr. Bódi István főtitkár tartott ünnepi beszédet. A tagság átfogó tájékoztatót kapott 30 év alatt elért eredményeinkről, a jövő feladatairól, az Országos Elnökség munkájáról. Ezen a gyűlésen is Pinviczky György titkár számolt be a szervezet munkájáról.

Mindhárom budapesti taggyűlésen a megyei szervezet kulturgárdája adott igen színvonalas műsort.

....

Nógrád-megyei szervezetünk október 28-án, a Megyei Szakszervezeti Székházban tartotta ünnepi taggyűlését. Sorstársaink igen szép számban jelentek meg. Részt vettek a taggyűlésen a megye és a város vezetői, képviseltette magát a Városi Pártbizottság is.

Gyurica András elnöki megnyitója után a Városi Zeneiskola tanárai adtak színvonalas hangversenyt, igen nagy sikerrel. Ezt követően dr. Bódi István főtitkár mondott ünnepi beszédet. Az alkalomnak megfelelően kiemelten foglalkozott a vakügy 30 éves fejlődésével, a pontírás-olvasás elterjesztésének óriási jelentőségével és azokkal az eredményekkel, amelyeket elértünk a művelődés tekintetében.

Sidó Endre, a megyei szervezet titkára részletes, mindenre kiterjedő tájékoztatót adott a szervezet egyéves tevékenységéről. Ezt követően e sorok írója, a megyei szervezet instruktora köszöntötte a tagságot és vezetőséget, abból az alkalomból, hogy 20 éve alakult meg a Nógrád-megyei szervezet. Megköszönte az Országos Elnökség nevében a titkárnak, az adminisztrátornak és a vezetőségnek hosszú időn át kifejtett lelkiismeretes munkáját.

A gyűlés résztvevői nagy lelkesedéssel ünnepelték a vezetőséget; a kitörő tapsban benne volt bizalmuk, támogatásuk, szeretetük. Igen jó hangulatban ért véget ez a taggyűlés is.

- . -

Szonda Klára:

Művirágot készítünk.

Reggel nyolc óra. A portás megnyomja a villanycsengő gombját, erre olyan éktelen sivalkodás lesz, hogy a pincétől a padlásig harsog az egész épület; reggelire hívja a debreceni "Vakok Intézetének" lakóit.

A földszinti nagy ebédlő pillanatok alatt megtelik, ki-ki elfoglalja megszokott helyét a négy személyes asztaloknál. A nővérek és a konyhások széthordják a reggelit, mely aztán hamarosan el is tűnik a lakók gyomrában.

Reggeli után gyógyszerosztás következik, majd megy mindenki a dolgára.

Akik házon belül dolgoznak, azoknak egy része levonul a pincébe, mert ott van az üzem, ahol dobozokat, dossziákat készítenek, a lyukasztógép rettenetes, eget-földet, épületet remegtető lárájával.

Egy másik csoport, /huszonegy ember/ lesétál az irodafolyósóra, ahol várja már őket a tanteremből átalakított két tágas munkaterem.

Leülnek az asztalokhoz, - mindenki a maga választotta partnere mellé, - kiszedik a fiókból a "nyersanyagot" és gyors kézzel munkához látanak.

Mit csinálnak? Mi is lesz ezekből a fényes, csillogó, tüvékony drótszálakból, a könnyű, színes papirokból? Művirág!

Az úgy volt, hogy még a nyáron, újságolvasás közben, az intézet egyik dolgozója /Varga Gézánné/, a Hajdu-Bihari Naplóban rábukkant egy hirdetésre, melyet a "Debreceni Általános Ipari Szolgáltató Szövetkezet" adott fel, és az állt benne, hogy szövetkezet művirágkészítésre alkalmazna csökkent munkaképességeket.

Varga Gézánnának nagyon megtetszett a hirdetés, mert nyomban az intézet lakóira gondolt. Vannak itt olyanok, akik nem dolgoznak, mert vagy túl vannak a nyugdíjkorhatáron, vagy mert semmiféle szakmai képzettségük nincs. E könnyű munka azonban ezeket az embereket biztosan érdekelné, és amellet, hogy elüzné unalmukat, még keresnének is.

Vargáné nyomban szólt munkatársainak, akiknek szintén tetszett az ötlet. Megbeszélték a dolgot Pethő Zoltán igazgatóval, aki szintén jónak látta az elgondolást. Ezekután Varga Gézánné konyhai dolgozó és Cseresznyés Józsefné csoportvezető nővér felkereste a szövetkezet vezetőségét, hogy megszerezze a munkát intézetünk lakói számára. Ez nem is volt olyan könnyű feladat! Mert igaz ugyan, hogy a szövetkezet csökkent munkaképességeket keresett művirágkészítésre, de azt, - mivel a vakok képességeit nem ismerték, - nehezen akarták elhinni, hogy sorstársaink meg tudják oldani a nem mindennapi feladatot.

Végül aztán mégis sikerült bizalmat ébreszteni a vakok iránt. Ekkor megindult a szervezés az intézet lakóinak körében. Megkérdezték, ki akarja megtanulni a művirágkészítést? Főleg olyanok jelentkezését kérték, akik csak a 100 Ft zsebpénzt kapják, mert ezeknek nagyon jól jön majd ez a kereset. Persze, nyugdíjasokat is szívesen látnak.

No, lett erre az intézetben réglátott pezsgés; napokon át ugyyszólván csak ez volt a téma a lakók körében. Nem csak azok tárgyalták izgatottan, - hogy is, mint is lesz az, - akik dolgozni fognak, hanem azok is, akik nem jelentkeztek tanulásra, munkára.

Szeptember 5-én megtörtént a felvétel. Az intézetben megjelentek a Szövetkezet képviselői: Aszlányi Csaba elnök és mások, majd az intézet vezetőségének jelenlétében bemutatták a jelentkezőknek, hogy hogyan kell művirágot készíteni.

Szeptember 9-én aztán megkezdődött a komoly tanulás... Bizony, nem ment könnyen! A drót szurt, hajlott, görbült, a vékony krepp-papír gyűrődött, szakadt, az anyag mindent csinált, csak engedelmeskedni nem akart.

Az emberi akarat azonban itt is győzött, mert alig egy-két hét alatt belejötték még azok is a munkába, akik legjobban féltel, hogy nem tudják megtanulni azt.

A művirágkészítésnek is vannak különböző fázisai. Így pl. akik semmit nem látnak, azok készítik a virágok szárát, a csökkentlátók pedig a színes virágokat, leveleket.

A sikert látva, a Szövetkezet már meg is kötötte a munkaszerződést a művirágkészítésre a Vakok Intézetének vezetőségével. A szerződés szerint a dolgozók szeptember és október óra tanulófizetést kapnak, ami havi 600 Ft egységesen, azután pedig majd teljesítménybérért dolgoznak. Fizetett szabadságot, betegség esetén táppénzt kapnak.

Munkaidő reggel fél kilenctől délután háromig, közben egy óra ebéd-szünet. Kéthetenként szabad szombat.

Ez az új munkaalkalom nemcsak keresetet, hanem olyan elfoglaltságot biztosít azoknak, akik résztvesznek benne, ami kitölti napjaikat és örömet szerez. Legjobban azonban azok örülnek a sikernek, akik hosszas utanjárással ezt a munkát megszerezték, mert igazolva látják a vakokba vetett bizalmukat.

Pethő Zoltán igazgató a debreceni intézetbe látogató vendégeknek boldogan, büszke örömmel mutatja be minden alkalommal nagy családjának azon tagjait, akik sikeresen birkóztak meg ezzel a munkával és a csodálkozó dicséretekkel hallva elégedetten mosolyog.

- . -

Jósa Lászlóné:

Amikor a kevesebb többet ér...

A közelmúltban történt, valahol Budapesten.

Egy ujságárus bódéjánál sorbanállva többen várakozunk az imént érkezett friss "Esti Hírlap"-ra. Gyorsan halad a sor, csak kevesen fizetnek apróval, a legtöbben forintost nyujtanak. Az árus természetesen hangyag mozdulattal dobja a forintost a többi közé. Visszaadással nem bajlódik. Ugyan ki is tenné szavá azt a 20 fillért?!

Am egyszerre csak valami zavar áll be. Egy fiatal nő apróval fizet és átvéve a lapot már menne is tovább, amikor élesen csattan az árus hangja: "Hölgyem! Jöjjön csak vissza: 10 fillérrel kevesebbet fizetett." A megszégyenített vásárló lángbaborult arccal zavartan kotorász a pénztárcájában, majd a kért 10 fillért kifizetve, halkán bocsánatot kér és gyorsan elsiet a helyszínről.

Lám-lám, micsoda különbség! Az ujságárus nyugodtan szedi tovább az egy forintokat a 80 filléres ujságért.

- . -

Tóth Mária:

A romantika és a realizmus ötvözete: Jókai
/1825-1904./

150 éve, 1825. február 18-án született Jókai Mór Komáromban. A Jókaiak nem tartoztak régi, történelmi múlttal rendelkező, főuri családokhoz. Apja, mint ügyvéd, a megyei "kisurak" köréhez tartozott. A kis Móricot becsületes, hazafias szellemben nevelték. Az első találkozás az irodalommal a szülői házban volt. Az itt hallott népmesék, legenda történetek a napoleoni háborúkról, a "rebellis" versek és röpiratok nagy hatással voltak az érzékeny lelkű fiatalemberre.

Jókai iskoláit Komáromban és Pápán végezte, itt tagja volt a híres pápai kollégium Önképző Körének. Az Önképző Kör tanári elnöke Tarczay Lajos - Hégel egyik első magyarországi propagálója - volt. Itt ismerkedett meg Jókai Petőfivel, közelebbi barátság kettőjük között csak később, Kecskeméten alakult ki, ahol az író jogi tanulmányait végezte.

1846-ban jelent meg az első műve, a "Hétköznapi". Stílusát tekintve a romantika és a zsánerképek népies realizmusának összefonódása volt, ami szembefordulást jelentett az akkoriban használatos irodalmi stílusirányzatokkal.

Az Életkép c. folyóirat, melyet 1847-ben vett át Frankenburgtól, Jókai szerkesztése alatt a fiatal Magyarország radikális ifjúságának lapja lett.

1848. március 15-én tevékenyen részt vett a forradalomban, s majd ugyanazon év augusztusában feleségül vette Laborfalvi Rózát. E házassággal elvesztette Petőfi barátságát. Az esküvő után nemsokkal csatlakozott Kossuth toborzó utjához. A forradalom és a lelkesedés, mit tapasztalt, őt is magával ragadta és az ekkor írott Habsburg-ellenes cikkei, szövegei újságírói tevékenységének kiemelkedő alkotásaivá magasodtak. /Szegény király, Nem szeretem a sápadt arcokat, Keserű hangok stb./ Az 1848. decemberi katonai sikertelenségek megingatták hitét a győzelemben, az Ausztriával való békekötést sürgette. Az olaszországi manifesztum /1849. március 4./ ismét Kossuth mellé állította és elkísérte a kormányt Szegedre, majd Aradra, Aradon érte a vilgosi fegyverletétel híre is. A szabadságharc leverése után a Bükkben rejtőzött Kovács János álnéven, az ekkor írt műveit Sajó néven jelentette meg. Felesége közbenjárására és segítségével amnesztiát kapott.

Az önkényuralom kezdetén írta történelmi regényeit: "Erdély aranykora", "Törökvilág Magyarországon", "Janicsárok végnapjai", stb. A regények történelmi hitele kevés, a romantika gazdag eszközei dominálnak bennük, művészi formában.

Az 1854-55-ben keletkezett "Egy magyar nábob", "Kárpáti Zoltán" c. regények Jókai legismertebb művei közé tartoznak. Alap gondolatuk az új és a régi eszmék harca és összeapása. A liberális társadalom bírálata. Itt került az író, a környezet és a jellemrajz ábrázolásában a realizmushoz a legközelebb.

1855-től a leghíresebb író volt Magyarországon.

Az 1861-es évek nyitóregénye a "Politikai divatok" a szabadságharc utáni bujdosást, elnyomást és áldozatvállalást elevenítette meg. A műben igen érdekes a Révai és Pusztai barátságáról szóló fejezet. Ugyanis irodalomtörténészeink szerint a két alak nem más, mint Jókai és Petőfi személye.

A nemzeti ellenállás ébredésére szánta az író "Az új földesúr" 1862-ben megjelent regényét. Közvetlenül a kiegyezés utáni politikai harcokban született meg a "Kőszívű ember fiai" c. regénye. Témája a szabadságharc hősi időszaka és bukásának tragédiája, az igazi magyar nemes helytállása, melyet egy család történetének tükrében mutat be.

Az 1867 utáni időszak irodalmunk hullámvölgye, a régi nagyok már meghaltak, vagy elhallgattak, a fiatal írók még nem merték szavukat hallatni. Jókai hitt irodalmi életünk megújulásában, s ennek érdekében írta meg az "És mégis mozog a föld" c. regényét, melyben a reformkor pezsgő irodalmi életét állítja mintául.

Jókai alkotásainak új korszaka "Az aranyember", a "Rab Ráby", a "Gazdag szegények". Ezek a művek már a kapitalizmus talaján születtek és ellentmondásai a kapitalizmus ellentmondásainak csiráit hordozzák magukban.

Felesége halálától 1886-tól már inkább politikus, mint író volt. 1899-ben ismét megnősült, feleségül vette Nagy Bella színésznőt, akivel haláláig, 1904-ig élt együtt.

Jókai munkáiban a romantika és a realizmus ötvözete ismerhető meg. E rövid írásban természetesen nem állt módomban bemutatni Jókai valamennyi regényét és nem foglalkozhattam a novellista Jókaival sem. Csupán izelítőt kívántam adni az egyik legolvasottabb magyar regényíró alakjáról és munkásságáról, születésének jubileumi évében.

Dr. Falvai Ferenc: Jogi rovat

Az új társadalombiztosítási törvény.

II.rész.

Könnyebbé vált az új jogszabály alapján a szolgálati idő biztosítása is. Ezt ugyanis az új jogszabály szerint nem csak a társadalombiztosítási nyilvántartás, vagy egyéb egykoru bizonyíték alapján lehet igazolni, hanem mód van arra, hogy a társadalombiztosítási igazgatóság tanu, vagy más bizonyítás alapján egykoru okirattal nem igazolható időket is beszámítson. A mezőgazdasági munkások esetében különösképpen jelentős könnyítést alkalmaz a jogszabály, ugyanis lehetővé teszi az 1929-től 1949-ig terjedő időszakra a szolgálati idő bizonyítását, u.n. hatósági bizonyítvány útján is. E hatósági bizonyítványban a helyi tanács az általa végzett bizonyítási eljárás alapján indokolt esetben igazolja a dolgozó munkáltatójának nevét, a munkaviszony időtartamát, az alkalmazás megjelölését. Megjegyezzük, hogy e szabály különösképpen tagítja a beszámítható szolgálati idő tartamát, mert korábban mindössze két évet lehetett maximálisan, okirati bizonyítékok nélkül, tanuk bizonyítása alapján beszámítani. Az új jogszabály tehát módot ad időbeli korlátozás nélkül, megfelelően bizonyított/ bár nem korabeli okiratokkal igazolt/ szolgálati idő beszámítására.

A társadalombiztosítási bizottság szélesebb jogkört kapott az új jogszabály alapján a szolgálati időbe eddig be nem tudott idő beszámításának engedélyezésére.

Ez az engedélyezés lehet részbeni, vagy teljes. Ilyen jogkört kap a bizottság az 1945-ös igazolások következtében, továbbá az 1946-os u.n. "B" lista alapján, valamint az 1952. előtti időben hozott fegyelmi határozattal megszünt munkaviszony esetében, és a politikai bűncselekmények elkövetése folytán e bűncselekményeket megelőzően szerzett szolgálati idők beszámításánál.

Változást hozott a jogszabály az özvegyi nyugdíj tekintetében is. A jövőben ugyanis a nyugdíjkorhatárt /55 év/ elért nő újabb házasságkötés esetén nem veszti el özvegyi nyugdíját, illetve az állandó özvegyi nyugdíjra jogosult nő választhat, hogy megtartja özvegyi nyugdíját, vagy kéri, az egy évi özvegyi nyugdíj összegével egyenlő végkielégítést. E szabály az idős emberek egymás támogatását szolgáló házasságkötését kívánja elősegíteni, megszüntetve a házasságkötést gátló eddigi akadályt, melynek folytán gyakori volt a házasságkötés nélküli élettársi együttélés.

Az árva ellátás tekintetében is lényeges változás van, eddig ugyanis maximálisan a 19. életév betöltéséig terjedt a jogosultság, az új szabály szerint viszont az árva ellátás a 25. év betöltéséig jár, abban az esetben, ha a jogosult bármilyen oktatási intézmény nappali tagozatán tanul. Ez a jogosultság azokat is megilleti, akik a korábbi jogszabályok alapján már elvesztették e jogukat, miután betöltötték a 19. életévüket. Az új jogszabály alapján azonban, ha a 25. életévet még nem érték el, jogosultak az árvaellátás július 1-től való folyósítására. Ez esetben a korábbi folyósítási törzsszám közlésével rövid formális kérelem alapján a nyugdíjfolyósító igazgatóság az árvaellátást az arra jogosult részére fizeti.

A nyugdíjfolyósításra vonatkozó szabályok lényegében változatlanok maradtak, a nyugdíjasok munkavállalási lehetőségét szabályozó rendelkezés is lényegében változatlan tartalommal került át az új jogszabályba. Eszerint tehát marad az általános szabály továbbra is, hogy a munkaviszonyban - szövetkezeti tagsági viszonyban, vagy bedolgozóként foglalkoztatottak öregségi, rokkantsági stb. nyugdíját minden naptári év első napjától folyósítani kell, amíg a foglalkoztatás ideje a naptári év folyamán a 840 órát nem haladja meg.

Nem vonatkozik e korlátozás a jogszabály rendelkezése szerint a vakokra, akik nyugdíjuk mellett, tehát 840 órát meghaladó időtartamban /vagyis időbeli korlátozás nélkül/ munkát vállalhatnak.

- . -

Dr. Domonkos János: Életemről, - munkámról

Nagy Ernő:

Éltetője a faragás

Tizenegy évvel ezelőtt egy baleset történt az ország egyik legnagyobb üzemében, a Győri Vagon és Gépgyárban. Néhány óra múlva már a budapesti szemklinika műtőasztalán feküdt a szemsérülést szenvedett ember. Az operációt végző orvos megkérdezte a beteget:

- "Ki Maga a gyárban, hogy már kétszer érdeklődtek telefonon a műtét felől?"

- "Nem vagyok én fontos ember Doktor ur. Bognár vagyok és az asztalosüzemben dolgozom. Igen jólesik, hogy érdeklődnek utánam."

Igy kezdődött Takács György sorstársunknak az az élete, amelyet ennek a cikknek a címe fejez ki legjobban. De menjünk sorjába:

Takács György a győrmegyei Nyul községben született és iskolai elvégzése után a bognár szakmát tanulta ki. Szakmájában dolgozott, majd később a Vagongvár asztalosüzemébe került. Itt érte el a már előbb említett baleset. Látóideghártya leválást szenvedett. Többször műtötték, sőt az egyik szemét el is kellett távolítani. Látása annyira megromlott, hogy rokkant nyugdíjba kellett menni a három kiskorú gyermeket eltartó apának. Nehéz időszak következett Takács György életében mind lelkileg, mind anyagilag. Legnehezebb volt az elsőt urrá lenni. Fiatalon tehetlenné válni és másokra szorulni, ezek a gondolatok mardosták szüntelenül. De a szívós akarat és a benne rejlő lelkierő lassan legyőzte a sötét gondolatokat.

A szomszédjukban kutat ástak, s más dolga nem lévén, átment beszélgetni, közben szinte öntudatlanul játszott a frissen kiemelt nedves agyaggal. Kezén, mozdulatainak hatására kezdetleges, de mégis jól kivehető formává alakult az agyag. Tréfásan mondták is neki, - "hiszen Te kész szobrász vagy!"

Ez volt életében a nagy fordulópon. Ami eddig öntudatlanul szunynyadt benne, az most egyszerre tudatos akarattá lett. Szakmájának anyagához, a fához fordult, hogy az élete során belevésődött emlékeket kifejezze. Először csak maga és szűk környezete számára faragott kis emléktárgyakat. Később mind jobban érezte, hogy ennél többre is képes. Már nemcsak domborműveket faragott, hanem egyre nagyobb számban örökítette meg figuratív formában környezetének jellegzetességeit. Így kelt életre a formákat szinte csak ujjakkal érzékelő keze alatt az erdei favágó, a tehenet vezető asszony, a pihenő favágó és megannyi, a falusi élethez tartozó alak. Bármilyen bonyolult is a kompozíció, azt mindig egy darab fából faragja ki.

A sorstól oly keményen megpróbált Takács György nevét ma már népi iparművészeti körökben is elismeréssel emlegetik. Műveivel rendszeresen résztvesz különböző kiállításokon, amelyeken már több értékes díjat is nyert. A róla szóló sajtókritikák egyértelműen kiemelik jellemábrázoló tehetségét és figuráinak eredetiségét.

Takács György életakarásával példát mutat a sorstársaknak is, hiszen nem mulik el egy találkozás sem anélkül, hogy életével, szavaival ne hirdetné: a célszerű munka emberformáló és testi-lelki megújulást adó erejét.

És ez így igaz, hiszen éltetője a faragás.

- . -

Dr. Molnár Katalin: Nők részére

Dr. Domonkos János: A nők világfóruma Berlinben

1975 a nők nemzetközi éve; lezárása ez év végén csak formai lehet. Ugyanis a Nemzetközi Demokratikus Nőszövetség által ajánlott és az ENSZ 27. ülészakán meghirdetett program minden földrészen az évekre szóló tennivalók tömegét sorolta fel.

Vajon minden országban kutatják-e, keresik-e a tennivalókat? Hol és hogyan? Erről tárgyalt egységesen a nők világtalálkozójának kétezer résztvevője, noha nem tartoztak mindannyian a Nemzetközi Demokratikus Nőszövetséghez, mert különböző nőmozgalmakat képviseltek. Ezt azért érdemes hangsúlyozni, mert a 750 felszólaló egyike sem vonta kétségbe azokat az eredményeket, amelyeket a szocialista országokban elértek a nők, a családok érdekében.

A tanácskozáson a hatalmas berlini Wernwer Seelenbinder Sportcsarnokban került sor, melynek padsoraiban kényelmesen elfértek a világ minden részéről érkező, sok nyelven beszélő delegátusok. A mintegy 2000 küldött információcseréjét a tanácskozáson hatnyelvű tolmácsberendezés könnyítette meg.

A világtalálkozó Nyilatkozata felvázolja a világban ma megtalálható ellentéteket. Az egyik oldalon: - a szocialista fejlődéssel párhuzamosan - következetes cselekvés a nők jogainak teljes kibontakoztatásáért. Ugyanakkor a másik oldalon: éhség, munkanélküliség a nőknek is osztályrésze az imperialista elnyomás alatt élő népek soraiban. A világ asszonyai közül minden második a faji, gazdasági, társadalmi megkülönböztetés hátrányait szenvedti.

A nők világtalálkozója elküldi az ENSZ-hez e számszerűen is bizonyított tényeket, hogy hívja fel a kormányok figyelmét, küzdjenek a nők hátrányos megkülönböztetése ellen, és harcoljanak az analfabétizmus felszámolásáért, a jogos bérek eléréséért, a szakmai képzés megszerzéséért, a gyarmati sorban élő népek függetlenségi mozgalmának győzelméért.

Már eddig is szép eredményeket hozott a szolidaritás. Erről szóltak a nők világtalálkozására érkezett vietnámi küldöttek. A chilei asszonyok is megrázóan, megindító szavakkal esetelték, hogy többük szabadságát a nemzetközi tiltakozás adta vissza. De ez reményt sugároz a még szenvedőknek, a börtönökben szülőknél, az üldözötteknek.

A világtalálkozó a női egyenjogúság kérdését szervesen összekapcsolta a béke és a demokrácia ügyével. Romesh Chandra, a Béke-világtalálkozó főtitkára átnyújtotta a Nemzetközi Demokratikus Nőszövetség számára a Joliot-Curie-díjat. Ez is annak jelképe, hogy a nők teljes felszabadításáért folytatott küzdelem elválaszthatatlan a békéért és a haladásért vívott harctól.

Nem véletlen, hogy a világtalálkozó felhívása az egész világ asszonyainak harci programja, melynek megvalósítását a magyar nők is a legszemélyesebb ügyüknek tekintik.

- . -

Gerdelics Ferenc:

Közlekedési rovat.

/Egy új sorozat elé./

Szövetségünk érdekvédelmi tevékenysége - a motorizáció nagymértékű fejlődése miatt - jelentősen bővült sorstársaink biztonságos közlekedésének fenntartása és javítása érdekében. Ezért kezdeményeztük, hogy a Fővárosi Közlekedés Biztonsági Tanácsban képviselést kapjunk.

Az FKBT 1975-ös munkatervéhez - országos elnökségünk jóváhagyásával - tanulmányt készítettünk, melynek kidolgozása érdekében, a közlekedéssel foglalkozó szervek részvételével, 1975 július 24-én ankétot tartottunk, szövetségünk székházában.

Felterjesztésünkre a Fővárosi Tanács Közlekedésbiztonsági Főigazgatósága nagyon kedvező választ adott. Az FKBT 1975 október 6-án - Nagycenken a Széchenyi István muzeumban - megtartott plenáris ülésén szintén kifejtettük a közlekedésbiztonsággal kapcsolatos észrevételeinket, amit a jelenlévők nagy megértéssel vettek tudomásul. Az utak korszerűsítésével, a tömegközlekedés fejlesztésével kapcsolatban azonban folyamatosan új problémák vetődnek fel, ezért az e tárgyban megírt tanulmány és a meglévő akcióink csak kezdetnek tekinthető. Szükséges tehát, hogy tagtársaink észleléseikről, tapasztalataikról folyamatosan tájékoztassanak bennünket, hogy az ésszerű javaslatokat további munkánkban hasznosíthassuk.

A közlekedési rovatlapunkban havonta jelentkezünk. Várjuk leveleiket és őszintén reméljük, hogy mivel a közlekedés biztonsága mindnyájunk számára lényeges kérdés, Budapesten és vidéken megfelelő érdeklődésre talál kezdeményezésünk.

- . -

Németh Tamás: Zenei rovat

Kárpáti Tünde: Hangversenykritika

Zsufolt ház és jóleső izgalommal teli légkör fogadta a Vakok és Csökkentelátók Országos Szövetsége által rendezett koncertet október 18-án a Zeneakadémia Kistermében. Az est vonzereje a rég nem hallott Homérosz kórus szereplése volt. A műsorban föllépő vak művészek produkcióit zenekari kísérettel megtámasztott nyitó és záró kórustömb foglalta keretbe.

Örvendetes dolog számban meggyarapodott lelkes előadógárdával találkozni. A Homérosz újraszervezése hasznos erőfeszítésnek, és okos jövőbe-látásnak bizonyult. A sok fáradtság, törődés, lelkiismeretes próba meghozta gyümölcsét: a színes, eleven, művészi teljesítményben magasan kvalifikált muzsikálást. Már a nyitó Gervaise Táncdal magával ragadott, a kitűnő karmester Késmárki György, csörgődobos ritmuskísérettel lepte meg hallgatóságát. A jó hangulatot fokozta a másik két a capella mű /Praetorius: Dus kincsem ő, Friderici: Baráti kör./ színes előadása. Késmárki a zenei kifejezés árnyalataira rendkívül érzékeny muzsikus, aki biztos stílusérzékkel nyúl a darabokhoz. A kórossal kitűnő kontaktusa van. A zenekari kísérettel előadott 140. Bach kantáta záró kórusa bensőséges hangon, valóban szívhez szólt, méltán aratott óriási sikert. Késmárki rokonszenves személyében nemcsak a vakügy odaadó apostolára, hanem nagyszerű zenei vezetőjére is talált az együttes.

Kissé halványnak tűnt ezután Békefi A. Attila fuvolajátéka. Levegővételei s a frazirozás fellazította a Bach szonáta szigorú architektúráját, zavaró hangsúly eltolódások keletkeztek. Kényelmetlen érzésünket fokozta, hogy a nézőtéri avatatlanok minden tétel után hosszadalmasan tapsoltak, ez az előadót és a művet is megviselte.

Két Caccini dal következett Bálizs Mária tolmácsolásában. Hangja teltebb, kiegyenlítettebb, jól illeszkedett a zenekari szövetbe. Különösen az elsőként előadott "Nyugtalan Ámor isten" szép legátóra emlékszünk szívesen.

Ezután ismét Békefi A. Attila lépett pódiumra egy varázsosán szép hangú alt blockflötével. Kamarapartnerei diszkrét tartózkodással kísérték, így a Händel g-moll szonátában a kecses hangzás élménye mellett az együttzenélés otthonosságával is megörvendeztettek.

Az első rész befejező számaként Németh Tamás játszotta Mozart 382.K. hangversenyryndóját. Németh Tamás már sokszor bizonyította kivételes tehetségét, de ez este újra meggyőzött. Ilyen természetes bájjal és kedvességgel, ilyen megindítóan szép hangon zongorázni Mozartot kevesek ajándéka. E belső tartalmak mellett lenyűgöző az a biztonság, ahogy hang-

szerét uralja s az az eleven és szuggesztív kapcsolat, amit karmesterrel, közönséggel, zenélése első percében megteremt. A szünni nem akaró taps miatt a rondót megismételték, ismétlésnél még jobban összeforrt a produkció, a második verzió frappánsabbra sikerült. A helyszüke miatt áldatlan körülmények közt játszó Budapesti Ifjúsági Bach-zenekart csak dicséret illetheti. Képzeljük el a kistermi pódiumon, a kórus felállásához szükséges dobogók elé kényszerült zenekart. A zongora mellé kétoldalt épp hogy elért a vonóskar, a fuvósok a szólóhangszer mögé préselődtek a cimbalom és a csembaló közé, a karmester az utolsó talpalattnyi helyről dirigálta együttesét. Méltó részesei voltak hát a tapsnak s a sikernek, mely Németh Tamást újból s újból visszahívta.

Szünet után ismét Bálizs Máriát hallottuk. A két romantikus dal viharos és sok helyen amuzikális zongorakiséréte hallatán fölmerült bennünk a kérdés, egy ilyen rangos föllépés, és nem utolsó sorban a nékes nő személye nem érdemelne-e meg hivatásos kíséret, aki hozzáértő partnerként növelné az előadott mű sikerét. Annál is inkább, mivel Bálizs Mária Sugár: Reszket a bokor c. üde kompozíciójában. s az utána következő két Bartók népdalföldolgozásban új és nagyon biztató arculatát mutatta. A biztos intonáción túl megéreztek a műhöz való személyes kapcsolatot, egyéni mondanivalóját: gyöngédséget, dühöt, szenvedélyt, ami az interpretációt hitelessé teszi. Gratulálunk!

Koncepció hiba volt a Lendvay fuvola-zongora duók műsorba illesztése. Tekintettel a számtalan színpad átrendezés és a kórus le-föl vonulása miatt amugy is túl hosszúra nyúlt este - a hallgatóság iránti kiméletből is elhagyhatók lehettek volna. Hálátlan dolog fészkelődő és megszőkdős közönség előtt produkálni. Tiszteletreméltó volt a teljesítmény, noha csekély lelkesedést váltott ki.

Annál fergetegesebb sikere volt a negyed tizenegykor zongorához ülő Németh Tamásnak, aki Bartók Román népi táncainak bravuros előadásával helyrebillentette az est hangulatát.

A hat táncból álló sorozat nagyszerűen építkezett, elementáris sodrással érte el az utolsó akkordon csúcspontját. Felejthetetlen a negyedik tánc szívszorító dalolása, a nyitó tétel tartottsága, vagy a finálé fokozása.

A záró kóruszámok ezt a jóérzést növelték bennünk. Késmárki feldolgozó és hangszerelő leleménye friss, invenciózus. Ragyogó hangzásokat hoz létre. Kitűnő együttműködése a kórusral és az azt kísérő zenekarral a székely népdalokban tomboló sikert aratott. Ezt tetézte a Bartók: Ne menj el - finom hangzásokban bővelkedő intim megszólaltatása, majd a mindig sikernek számító Bárdos: Dana-dana virtuóz megoldása.

A közönség lelkes tapssal jutalmazta a Homérosz kórust és vezetőjét, Késmárki Györgyöt, akik az est szolistáival együtt méltón képviselték a magyar vakok zenekulturáját, s akik a muzsikán keresztül legbenső és legjobb énjükkel ajándékozták meg ezen az estén a zene egybegyűlt barátait.

- . -

György Tamás: Technikai rovat.

Hifi és világa. II.rész.

A 18. század rohamos technikai fejlődésével az akusztika nem tartott lépést. Fritz Chladni cseh-német származású tudós, /1756-1827/ - aki az akusztikával behatóbban foglalkozott, - könyvében a következőket mondta: "A tudományok haladása és előadásának tökéletessége mellett az akusztikát az a meg nem érdemelt sors érte, hogy sokkal kevesebben foglalkoznak vele, mint a természettudományok bármely más fejezetével." Chladni zenei tanulmányai során kezdett érdeklődni a természettudományok iránt és ezen belül az akusztikai tudományok iránt is /ha ezt abban az

időben tudománynak lehet nevezni./ A tudománnyá váláshoz Chladni is nagy részben hozzájárult. Különböféle alakú lemezeket, rudakat porral behintett és hegedű-vonóval e tárgyak szélét érintve hangot keltett. A lemezen a por szabályos alakokat rajzolt ki, melyek szimmetrikusak voltak és csomópontok is képződtek. A maga idejében ez a megfigyelés rendkívüli volt, A mai hangszóró tervezés és készítés hasonló elven működik. Chladni hangszert is konstruált az "euton"-t. Ez üvegpálcák sorozatából állott, s a pálcákat nedves ujjal dörzsölte. Az üvegpálcák fémpálcákhoz értek és ez adta a zenei hangot. A Chladni a "hang-alakokkal" végzett kísérleteiben: a rezgésbe hozott lemez, vagy rud felületén kialakult ábrákból akarta a hangtan minden törvényét levezetni. Tanulmányáról a francia akadémián előadást tartott és kísérleteit is bemutatta. Az érdeklődést sikerült felkeltenie és - hogy a kutatás előbbre jusson - az akadémia háromezer frankot szavazott meg a "por-hang-alakok" elemzésére. Számtalan eredménytelen pályamű után 1816-ban egy matematikusnő: Sophie Germain nyerte meg a pályázatot e tárgyban.

A harangok akusztikai elméletével többek között egy orosz fizikus, Golovin is foglalkozott. A harangot megfordította és vízzel megtöltötte. Ha ezt megütötte, a víz felületén hullámok alakultak ki és hasonló csomópontok keletkeztek, mint a Chladni féle lemezen.

Az akusztika tudósai nemcsak sok új, érdekes hangszerrel próbálkoztak, hanem megvizsgálták a régi idők hangszereit is.

Ilyen volt a görög korból megmaradt eolhárfa. Régi házak huzatos folyosóin helyezték el ezt a kifeszített hurokból összeállított eszközt. A szél az eolhárfa hurjait rezgésbe hozta s ekkor a hangszer sóhajtáshoz hasonló hangot adott. Egyik másik lovagvárban, - miután lakói elhagyták azt, a vár romba dőlt, - a hangszer ottmaradt, - romantikus irodalmárok képzelete szerint, - a szél időnkint megszólaltatta a hangszert, a keserves sóhajszerű hang kísértethistóriákat szült. /Főleg Skóciában./ Elnézést a kulturhistóriáért, de ez is a hanghoz tartozik. A múltba való visszatekintést befejeztük és a következő részben a hangtan alapjaival fogunk foglalkozni.

- . -

Dr. Domonkos János: Kulturális életünk hírei

Látogatás a római kor emlékei közt Óbudán

Az autóbuzsós muzeumlátogatásra október 31-én délelőtt került sor. Az elsárgult faleveleket egy-egy szélfuvallat hullatta az utcákon. A ködös, őszi idő nem riasztotta el az érdeklődőket. A mintegy nyolcvan fős csoportunk főleg vak iskolás fiukból-, lányokból és nyugdíjasokból tevődött össze. A csökkentlátók készségesen segédkeztek a program során.

Szívesen szálltunk ki a kellemesen fűtött Ikarusból, már az első állomáshelyünkön, hiszen érdekes látnivaló ígérkezett. A Flórián tér Kórház utcai sarkán mindjárt figyelemreméltó római kori emléket tekintettünk meg. Az egykori fürdőépület maradványait nézhettük a modern Lottó-ház alagsorában, melyet részben magába az épületbe is befoglaltak. E fürdőnek az 1780 körül Schon-Wiesner István által történt feltárása vezetett el Aquincum római város létezésének bizonyításához és az ásatások későbbi megindításához.

Ahogy a Szentendrei uton haladva fürge autóbuzsunkkal elhagytuk a szorosan vett Óbuda területét, egy helyen hirtelen nagy tömegben táru-
tak fel előttünk a távolabbi múlt emlékei. "Aquincum"! - kiáltott fel valaki önkéntelenül, a buszablakban előtűnt érdekes látvány megpillantásakor. Aquincum két évezreddel ezelőtti kor emlékét őrzi. Beszédes kövei az itt élt római hódítók kulturáját konzerválták.

Akadtt bőven látni, hallani való. A muzeum tárlatvezetője kitűnően látta el feladatát. Fáradhatatlanul magyarázott, kalauzolt. Megtudtuk,

hogy Aquincum multja még az időszámításunk előtti korba nyulik vissza. Aztán a kelta- eraviszkuszok éltek e környéken. Majd nagy város épült itt az északbudai hegyek és a Duna között. Aquincum a hatalmas római birodalom egy gazdag északi tartományának: Pannóniának volt a fővárosa. Virágzásakor 40-50 ezer lakosa volt.

A mai Aquincum-i rommező az egykori polgárváros egy részletének alaprajzi elrendeződését szemlélteti. A szabad ég alatti, szakszerűen konzer-vált romkert jól megmutatja az egykori római város építkezési módszereit és azt a fejlett városi civilizációt, amely a II. századtól az V. század elejéig, Pannónia tartomány összeomlásáig Aquincumban kialakult.

A romkertben rendezett utcahálózat, kőből és téglából épített köz-épületek, egykor fedett vásárcsarnok között járkáltunk, kőburkolatu ut-vonalakon tovahaladva. A gondosan őrzött maradványok fontos dokumentumok az ókor e népének életéről, mindennapjairól, kultikus szokásairól. Több kiállított kőkoporsó, vagy diszes domborművel ékesített siremlék külön, külön is látványszámba megy.

A kényesebb, - és az időjárás viszontagságait kevésbé tűrő leleteket a rommező területén épített Aquincumi Múzeumban őrzik. Pl. a viziorgonát és a mumiát.

Visszautban, amikor autóbuszunk ismét Óbuda utcáin, terein haladt, arra gondoltunk, hogy sokhelyütt ma is ott szunnyadgatnak az utcák, az épületek alatt a régi, római kor emlékei, kőbevésett értékei. Feltáráruk a sűrűn beépített területen sokáig lehetetlen volt. Mostanában azonban az óbudai építkezések során egyre-másra kerülnek napvilágra a római kor építményei is.

...

Az 1975. évi szavalóverseny eredményhirdetése

1975. november 2-án, vasárnap délelőtt Szövetségünk Székházában került sor az országos szavalóversenyünkre. A Szabolcs-Szatmár-megyei, a karcagi, a kecskeméti versenyzők mellett szép számban léptek dobogóra, szinpadra budapestiek is. A szabadon választott versek elárulták, hogy a versenyzőkhöz mely költők állnak legközelebb. Örvendetes, hogy tul-nyomórészt a kortárs alkotók lírai gyöngyszemei kerültek interpretálásra. A bíráló bizottsági tisztet egytől egyig jelen színművészek töltötték be. Nevüket később említjük.

Versmondó versenyünk eredményei:

I.	díj: 450.- Ft és diszoklevél	= Bessenyei Ferenc
4400. Nyiregyháza, Serház ut 5/b.
II.	" 300.- " és diszoklevél	= Bene Erzsébet
1146. Budapest, Hungária krt. 146.
III.	" 250.- " és diszoklevél	= Kuminka György
1144. Budapest, Ond vezér u.41.
II.em.ll.

Kiemelkedő teljesítményeikért dicsérő oklevelet kaptak:

Fórizs László, Karcag
Karabacosz Márta, Budapest
Vas Klára, Oros.

Kedves színfoltja volt a szavalóverseny eredményhirdetésének, hogy a versenyzők és hallgatóközönség részére kis ajándékműsort rögtönöztek a zsűri tagjai. Pápai Erzszi színművésznő mehatott szavakkal szólt a szép eredményekről és elsősorban azt emelte ki, hogy dicséretet érdemel-nek azok is, akik segítettek felkészülésükben a versenyzőket és ehhez hasonló versenyzési alkalmakat teremtenek. Fenyő Aladár színművész azo- kat bátorította, akik most nem nyertek díjat, majd pedig egy Ady verset

szavalt. Ráday Imre zsürielnöki tiszttségén túl Szabó Lőrinc verset, Bodor Tibor pedig Móra és Móric novellákat adott elő. A neves színművészek által aláírt oklevelek ugyanolyan maradandó emlékei lesznek a résztvevőknek, mint az egész szavalóverseny, annak irodalmi-értéki színvonalá.

- . -

Dénes József: Sportrovat

Sakkhíradó

I. csapatunk a Budapest I. osztályu bajnokság 11. fordulójában is "gyengélkedett", ugyanis a Szolgáltató Spartakusz csapatától 6,5:5,5 arányu vereséget szenvedett. Győztek: Erős, Nemes, Huszár; döntetlent értek el: Kovács, Dénes, Rév, Battyányi, Zichó; vereséget szenvedtek: Antal, Auffenberg, Voján, Hajdu. A 12. fordulóban a sereghajtó OTP ellen kétszámjegyű eredményt: 10:2 győzelmet ért el csapatunk. Győztek: Erős, Antal, Nemes, Kovács, Dénes, Voján, Rév, Battyányi, Zichó; döntetlen: Wiedner, Huszár; veszített: Auffenberg. I. csapatunk 73 ponttal biztosan tartja 5. helyét. A Láng Gépgyár csapata az utolsó fordulóbeli ellenfelünk.

II. csapatunk az őszi fordulóknban egyenletes, szép teljesítményt nyújtott. Az egyetlen szépséghiba az IKV elleni vereség. Az Ikarusz ellen 8,5:3; a Spartakusz IV. ellen 7:5, a hidépitők ellen 10:2, a Szolgáltató Spartakusz ellen 9:3 arányban nyert, míg a Teréz-városi IKV ellen 7,5:4,5 arányban kikapott. Annak ellenére, hogy II. csapatunk az utolsó fordulóban szabadnapos, 89,5 ponttal biztos második.

III. csapatunk az őszi fordulók során mindössze a XIV., tanács csapata ellen tudott győzni 6,5:3,5 arányban. a többi mérkőzését elvesztette. A Halasi SK ellen 7:3, a Danuvia ellen 6:4, a Zuglói Porcelán ellen 7:3, a Vegyterv ellen 7:3 arányban.

IV. csapatunk két mérkőzésének eredménye: 2:2-es döntetlen a Sütőipari vállalat ellen; 4:0 vereség, az Ybl Miklós II. csapata ellen. Szeptember 29. és október 24. között rendezte meg a sakkszakosztály a házi bajnokság középdöntőjét. A szakosztály II.-III. osztályu versenyzőin kívül az alapfoku bajnokság első három helyezettje indulhatott e versenyen. Sajnos, versenyzőink többségében nem éltek e lehetőséggel, és így mindössze nyolcan indultak. Természetesen ilyen körülmények között nem minősített a verseny. Végeredmény: 1-2. Hosszu Vilmos és Horváth József, 3. Rév Miklós 5, 4. Viedner István 4,5, 5. Bóbis József 3, 6. Bartos Sándor 2,5, 7. Orosz László 1,5, 8. Gubuznai Imre 0,5 pont. A 12-es döntőbe a szakosztály I. osztályu versenyzői mellé- az első három helyezett jutott.

- . -

Gál Imre: Uttörőrovat

Őrizzük a lángot!

Az 1975/76-os tanév ünnepélyes csapatgyűlését szeptember 26-án tartottuk. Az ünnepséget a csapatgátszó tiszteletére és az új uttörőév megnyitása alkalmából rendeztük.

A csapattitkár jelentése után a magyar himnusz hangzott el. Ezt követően Vasvári Pál: "Uttörőjelvény" című versét Tormás Edit gyengénlátó pajtás tolmácsolásában hallgattuk meg. Ezután Fényi Endréné csapatvezető ünnepi beszéde következett, melyben megemlékezett a Fegyveres Erők Napjáról, ismertette az idei uttörőprogramot és felolvasta a

diszparancsot. Idézzünk néhány gondolatot a beszédből:

"Most ünnepli harmincadik születésnapját a Magyar Uttörők Szövetsége. 1946 június másodikán, alig egy évvel a pusztító háboru vége után, vidám gyermekek dalától, csatakiáltásaitól voltak hangosak a budapesti utcák. Az első uttörőcsapatok tagjai vonultak végig a városon, nemzeti színi és vörös zászlók alatt, hogy hírül adják országnak, világnak: megalakult a Magyar Uttörők Szövetsége."

A beszéd után a nyolcadik osztályos pajtások kamarakórusa énekelt. Ők Gervaise: "Táncdal" c. művét adták elő. A közönség a pajtásokat kitörő tapssal jutalmazta. Gyárfás Endre: "Őrizd a lángot" c. versét a tavalyi szavalo-verseny 2. helyezetteje, Karabacsov Márta szavalta. Ezután megint zene következett. Kovács Pál zongorázott. Kulla: Nagy parádé c. darabjával aratott sikert. Taps fogadta Osváth Erzsébet: "Piros és kék" c. versének előadóját, Szabó István 2. osztályos pajtást is. Ezután iskolánk énekkara uttörődalokat énekelt, Késmárky György karnagy ur vezetésével. Zongorán Zichó József tanár ur kísért. A kórus után három gyengénlátó pajtás lépett a pódiumra Kosztolányi Dezső: Zászló c. költeményével. Ezt követően zenekarunk Schumann: Melódia és Katonainduló, valamint Mozart: Musette c. darabjait játszotta. Végül Pfeiffer Zsuzsa szavalta Fehér Klára: Uttörőinduló c. versét.

A csapattitkár zárószavai után a DIVSZ induló hangjaival ért véget az ünnepélyes csapatgyűlés.

Örömmel állapítjuk meg, hogy színes műsornak lehettünk fűltanui. Őszintén gratulálunk minden közreműködőnek.

Reméljük, ez az uttörőév legalább olyan sikeres lesz, mint a 26-i ünnepély, s így a pajtásoknak sok öröme telik benne!

Remes András
Stafán Sándor

- . -

K ö z l e m é n y e k

Megismerkednék házasság céljából 28 év körüli férfival. Leveleket "TISZAPART" jeligére kérek a szerkesztőségbe.

Elcserélném Budapesten a Marx tér közelében lévő 1 szoba-konyhás fürdőszobás kisméretű földszinti udvari lakásomat hasonlóra, / esetleg emeletire/ de legalább 1 szoba-konyhásra a főváros területén.

Cím: Virágh Mihály, 1055. Budapest, V. Stollár Béla u. 22. f.5.
Érdeklődni lehet: 8-16 óra között telefonon: 129-860. Hétfőtől péntekig.

Megrendelésre 1976-os pontirásu naptárt készítek. Ára 10 Ft. Címem: Szentkirályi Sándor, 3201. Gyöngyös. Zalár u.1.

31 éves sorstárs megismerkedne korban hozzáillő sorstársnővel, házasság céljából. Leveleket "Hűséges társa vagyok" jeligére vár a szerkesztőségbe.

163 cm magas, fekete, göndörhaju, 29 éves osökkentlító férfi házasság céljából megismerkedne korban hozzáillő leánnyal, vagy gyermektelen elvált, illetve özvegyasszonnyal. A sikirásu levelekhez kéri, hogy fényképeket is mellékeljenek. A küldeményeket "Nem szeretnék csalódni benned" jeligére a szerkesztőségbe várja.

Eladok egy nagyon jó állapotban lévő 60 literes "Lehel" hűtőszekrényt 1.300 Ft-ért. Címem: Varga Pálné, 2800. Tatabánya, V.ker. Mártírok útja 18.

- . -

Innen - onnan.

Városterkép vakoknak.

Nyugatnémet kutatók vakok részére térképet készítettek, amelyen az utcák, a terek, a háztömbök és az egyéb építmények körvonalait kidomborították, és a fontosabb létesítményeket Braille-írással is megnevezték. A plasztikus térkép 0.4 milliméter vastag polisztirol lapból, vákuumformázással készül. A vakok letapogatással tájékozódni tudnak a segítségével.

Egyelőre csak egy-egy városrészről vagy kerületről, esetleg kisebb településekről készíthető akkora vak-térkép, amely még jól kezelhető. Az előállítási költség nem túl sok.

/Aspekte/

Mesterséges szem!

Floridai kutatók a látás mesterséges helyreállításával kísérleteznek. A beteg szaruhártya és lencse mesterséges pótlását már megoldották. A tulajdonképpeni nehézséget a recehártya /vagy ideghártya/ okozza, amely a fénysugarakat érzékeli és elektromos jelekké alakítja. Ezek a jelek hozzák létre az agyban a látott tárgyak képét. Minden ötödik vak esetében a szemnek ez a fontos része beteg vagy sérült. A kutatók felfedezték, hogy alig mérhető apró áramlökésekkel működésre serkenthető a recehártya még sértetlen részei, valamint a nem működő idegvégződések. Kísérleteztek egy teljesen vak emberrel. Parányi elektródot erősítettek a szemébe és gyenge áramlökésekkel ingerelték a recehártyát. A kísérleti személy az áramlökések hatására fényvillanásokat látott. Állatkísérletekben most azt kutatják, elérhető-e ilyen módon, hogy különböző erősségű fényességi fokozatok, esetleg képek jelenjenek meg az agyban.

/National-Zeitung, Basel/

Gyógyszeradagolás a szemén át.

Kaliforniai kutatók a szem gyógyítására szolgáló gyógyszerek adagolásának merőben új, a szemen át történő módszerét kísérletezték ki. A gyógyszerből egy heti adagot egy rendkívül vékony műanyag hártyából készült tokocskába zárnak. A kis tokot a kontaktlencséhez hasonlóan a szemgolyóra, de az alsó szemhéj alá helyezik. Amint könny éri a tokot, a gyógyszer egyenletesen és folyamatosan áramlani kezd a szembe. Ily módon biztosítható a többé-kevésbé egyenletes, folyamatos gyógyszeradagolás. A kutatók a glaukoma /zöldhályog/ gyógyítására szolgáló, továbbá a szem baktériumos és gombás fertőzései elleni szerekekkel próbálták ki az új eljárást.

/Newsweek/

Az oxigénszint mérése "szemlencsével".

Nagyobb műtétek alatt a beteget fenyegető egyik legnagyobb veszély a vér oxigéntartalmának csökkenése. Ilyen veszély elkerülésére sokszor vesznek a betegtől vért, de ez bizony nehézkes és az eredményre fél órát is várni kell. Ezért amerikai mérnökök és orvosok viszonylag nem túl költséges eszközt kísérleteztek ki, amely a műtét alatt állandóan figyel és mutatja a beteg vérének oxigénszintjét. Az eszköz egy nagy, régi-módi kontaktlencséhez hasonlít.

Miután a beteget elaltatják, az áttetsző műanyaglencsét - amely akkora, mint egy kétfiólós - a szemgolyó fehér része, az úgynevezett sclera fölé helyezik. A szemhéjon belül a lencse külső felületén egy sor barázdába érzékelőket helyeznek el, amelyek a kötőhártyában lévő oxigént mérik. Ezekből vékony drótok vezetnek egy jelzőberendezéshez.

A szem kötőhártyája kiválóan alkalmas az oxigénszint mérésére, mivel ez látja el oxigénnel a szaruhártyát, amelynek nincsenek saját vér-

edényei. Az elmúlt két hét folyamán a sclerális lencsével kísérletképen több betegen mérték le az oxigénszintet és semmiféle műtét utáni utóhatást nem tapasztaltak.

A kutatók szerint az új eljárás több adattal szolgál, mint a szokásos vérmintavétel. Azonkívül a beteg oxigénszintje állandóan követhető a jelzőberendezésen, s így az a lehető legkorábban figyelmezteti az orvosokat arra, hogy sokk veszélyezteti a beteget, jóval korábban, mint ahogy az vérnyomásméréssel vagy vérmintavétellel észrevehető./

/Newsweek/

- . . . -

Hangos könyvtárunkban kölcsönözhető:

Kazettás művek katalógusa 1975.

Ajtmatov Cs.	Fehér vitorla	Bodor Tibor	97	7
Ajtmatov Cs.	A versenyló halála	Bodor Tibor	98	9
Bános Tibor	Regény a budapesti színházokról	Galamb Zoltán	52	18
Beauvoir	Képek, káprázatok	dr. Gyarmati Zsuzsa	78	16
Beauvoir	Második nem	Bacsó Erzsébet	1	22
Bibó Lajos	Anyám	Bodor Tibor	92	16
Boulle	Híd a Kway folyón	Komlós Róbert	76	7
Bulgakov	Mester és Margarita	Soós Edit	6	20
Charriere	Pillangó	Komlós Róbert	59	30
1 Christie A.	Holttest a könyvtárszobában	Komlós Róbert	29	6
Christie A.	Tíz kicsi néger	Komlós Róbert	21	8
Cooper	Bőrharisnya	Komlós Róbert	26	11
Cooper	Nyomkereső	Komlós Róbert	46	11
Cooper	Utolsó mohikán	Komlós Róbert	44	12
Cooper	Vadölő	Komlós Róbert	27	10
Dell	A sas utja	Bodor Tibor	42	12
Déry Tibor	Képzelt riport egy amerikai pop-fesztiválról	Komlós Róbert	68	5
Devecseri Gábor	Meztelen istennő és a vak jövőmondó	Bodor Tibor	37	6
Dosztojevszkij	Bűn és bűnhődés	Bodor Tibor	70	30
Dumas A.	Három testőr	Komlós Róbert	51	24
4 Durell L.	Alexandriai négyes	Bodor Tibor	38	36
Fekete István	Tuskevár	Pármai Éva	12	10
Galsai Pongrác	Csontos Gyula élete	Kövesdi K.	79	3
Gárdonyi Géza	Hosszuhaju veszedelem	Pethes Gyula	47	15
Gárdonyi Géza	Láthatatlan ember	Bodor Tibor	67	14
Hegedűs Géza	Írástudó	Komlós Róbert	60	41
Heller	A 22-es csapdája	Dombóvári F.	63	21
Heltai Jenő	Jaguár	dr. Baksai M.	72	6
Juhász Gyula	Orbán lelke	Dombóvári F.	77	2
Karácsony Benő	Utazás a szürke folyón	Bodor Tibor	25	15
Katz D.	Amikor nagyapám Finnországba átsielt	Bodor Tibor	33	5
Ken Kesey	Száll a kakukk fészkére	Komlós Róbert	2	15
2 Keyes	Virágot Algernonnak	Komlós Róbert	3	12
Knight E.	Légy hü onmagadhoz	Fodor Zsóka	41	25
Lagerlöf Zelma	Gösta Berling	Komlós Róbert	64	19
Lénard A.	Egy nap a láthatatlan házban	Dombóvári F.	22	8

	Lengyel József	Oldás és kötés	dr. Baksai M.	73	4
	Lermontov	Korunk hőse	dr. Gyarmati Zs.	91	7
	Lissák György	Aranykigyó	Komlós Róbert	82	25
5	London J.	Martin Eden	Komlós Róbert	28	19
	Mallier	Meztelenek és holtak	Bodor Tibor	65	35
2	Malamud	Mesterember	Galamb Zoltán	14	17
6	Marquez G.	Száz év marohny	Bodor Tibor	30	21
	May Károly	Ezüst tó kincse	Komlós Róbert	19	8
	May Károly	Winnetou	Komlós Róbert	23	40
	Mikszáth Kálmán	Az új Zrinyiász	Bodor Tibor	88	8
	Mikszáth Kálmán	A Noszty fiu esete Tóth Marival	Dombóvári F.	58	17
	Mocsár Gábor	Ki vágta fejbe Hudák elvtársat	Bodor Tibor	35	6
	Moldova György	Ferencvárosi koktél	Bodor Tibor	50	9
	Móra Ferenc	Aranykoporsó	Bodor Tibor	40	17
	Móra Ferenc	Kincskereső kisködmön	Dombóvári F.	58	17
	Móra Ferenc	Nőgy apának egy lánya	dr. Gyarmati Zs.	84	11
	Móricz Zsigmond	Fáklya	Bodor Tibor	34	14
	Móricz Zsigmond	Legy jó mindhalálig	Komlós Róbert	87	13
	Móricz Zsigmond	Erdély I.	Bodor Tibor	53	25
	Móricz Zsigmond	Nagy fejedelem II.	Bodor Tibor	54	22
	Móricz Zsigmond	A nap árnyéka III.	Bodor Tibor	55	17
	Móricz Zsigmond	Rokonok	Dombóvári F.	62	11
	Müller Péter	Részeg józanok	Bodor Tibor	101	5
	Nemeskürty István	Requiem egy hadseregért	Dombóvári F.	16	8
	Neumann Róbert	A királynő kegyence	Komlós Róbert	5	15
8	Perruchot	Lautrec	Ágh Éva	57	16
	Puskin	Anyegin	Galamb Zoltán	10	5
	Radicskov	Kecskeszakáll	Bodor Tibor	95	11
12	Ráth Végh István	Az emberi butaság története	Dombóvári F.	75	24
	Remarque M.	Nyugaton a helyzet változatlan	Komlós Róbert	20	9
	Saint Exuperi	A kis herceg	Komlós Róbert	9	3
	Salten	Bambi	Komlós Róbert	74	6
	Salten	Bambi gyermekei	Komlós Róbert	13	10
	Segál	Szerelmi történet	Bodor Tibor	7	4
	Sienkiewicz	Quo vadis	Bodor Tibor	11	27
9	Stendhal	Pármái kolostor	Dombóvári F.	39	18
	Stone I.	Van Gogh élete	Bodor Tibor	43	25
	Storm T.	Aquis Sumbersus	Bodor Tibor	32	3
	G. Szabó Judit	Bezzeg más gyereke	dr. Gyarmati Zs.	71	5
	Szabó Magda	Katalin utca	dr. Gyarmati Zs.	86	7
	Szabó Magda	Mondják meg Zsófikának	Halász Aranka	85	10
	Szabó Magda	Szigetkék	Ágh Éva	61	8
	Széchenyi Zs.	Csui	Komlós Róbert	83	15
	Szilvási Lajos	Bujkál a hold	Bodor Tibor	36	14
	Tabi László	Szinem java	Dombóvári F.	31	15
	Tamási Gáspár	Vadon nőtt gyöngvirág	Dombóvári F.	22	8
	Tolsztoj A.	Első Péter	Bodor Tibor	80	46
	Tolsztoj L.	Háboru és béke	Fodor Zsóka	45	68
	Ujhelyi János	Svédország messze van	Komlós Róbert	69	6
	Vágó Márta	Visszaemlékezés József Attilára	Komlós Róbert	17	7
3	Végh Antal	Mért beteg a magyar football	Bodor Tibor	49	6
11	Wilder	Szent Lajos király hidja	Galamb Zoltán	8	5
	Wilder	A teremtés nyolcadik napja	Komlós Róbert	15	23
	Wuk	Zendülés a Caine hajón	Bodor Tibor	57	36
10	Zweig S.	Marie Antoinette	Bodor Tibor	4	21